

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
20 Octombrie st. v.
1 Novembre st. n.

Ese în fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 42.

ANUL XXI.
1885.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Du-te dar...

Du-te dar! — ț-am ȳis eu ție,
Ș-am privit cu ochiu uscat,
Și c'un pept, plin de mânia,
Cum te-ai dus, te-ai depărtat.

Du-te dar, te du în lume,
Fie-ți drumul nesfârșit,
Să nu afli de-al teu nume,
Să nu șciú când ai murit!

Și pe urmele-ți pierdute,
Să s'așede, până 'n cer,
Munți cu vârfuri nevădute,
Și adânci și late mări.*

Și ce-am ȳis în desperare,
S'a 'mplinit, în césul reu,
S'a stins după munți și mare.
Urma ta, numele teu.

Eu te-am blestemat pe tine
Și credeam că te urese,
Dar blestemu-i pentru mine,
E blestem că te iubesc!

Cum aș face drum prin munte,
Lacrimile l'ar săpá,
Peste mări aș face punte,
Punte cu durerea mea.

Duce-m'aș și ȳi și luná!
Ani și ani! ca să-ți mai spun
Și de ura mea nebună
Și de dorul meu nebun!

Matilda Cugler-Poni.

Suvenirea unui bal.

— Novelletá originalá. —

Claudiá! ce faci? ce privești cerul fără de luminá?
pândești dóră cum sbóră fulgii albi de néuá prin
aerul recoros?

Séu aștepti cu dor vr'un sunet dulce al paserilor?
Séu póte cauți urma florilor?

Inzedar; s'au dus! Unde? Ce șciú eu!?

Unde se duce tineréta și framșeta? Unde se duce
fericirea și amoru! Amoru! șcii tu ce-i acela? O razá
de luminá în adâncimea sufletelor nóstre, pe lângá cari
a sórelui sânt atât de debile, atât de reci... un resuflu
cald, care ne atinge, internul nostru vibrezá de un far-
mec îmbetátor... inimele nóstre încep a palpita cu
dor nemárginit... ér pe fețele nóstre se ivesc florile
cele mai frumoșe din lume, rosele fericirii! ...
Cum și ȳice poetul?

Inima când primadatá
Simȳind amor, se deștépá,
Nu e chiar ca și o rosá
Cu zefir când se desmérdá?

Dar când suflá vântul rece,
Scuturând tulpea de rosá,
Frunzele-i cad veștedite,
Cad pe fața-mi suferindá!

Da! cad frunzele rosei, cu acelora-lalte flori, cad
tot mereu, până nu rămâne nici una;... ș-apoi le duce
sborul vântului, cá nici urmă nu le rămâne.

Așá și sufletul nostru, când e mai plin de ilusi-
uni dulci despre farmecul amorului, atunci ne scuturá
o mână nevădută și ne deștépá fără cruțare din visu-
rile nóstre cele maráșite!

ÉR ilusiunile și fantasmele nóstre sublime, le ie pe
aripele sale sborul timpului și le duce departe, le im-
prășcie așá cá nici gândul nu le mai aflá! Unica urmă
ne rămâne o inimá vesteditá plină de suveniri duióse.

Ce și sântem noi în mâinile sorții? un buchet de
flori din care ea ne imprășcie capricios pretutindene în
lume, ca să înflorim — un pré scurt timp — cu pompá,
sá îmbetám pe toți cu farmecile nóstre, și când ne a-
tinge cu resuflul ei ghietos, să veștedim, și să perim în
intunecimea vecinicá!

De vei suferi vrodată și tu astfel, cu ce să te con-
sol? Cu trecerea tuturor? Séu cu odihna vecinicá?...
Ce să te amágesc! Cá veđi eu în asta nu cred! nu!
pentrucá de vom odihni vrodată, nu vom șci de ea;
dar de vom șci, nu e un cuget îngrozitor o odihná
vecinicá?! ...

Ce idei triste îți împártășesc! dar póte fi altcum?
Privind afará, în lumea cea grea de erná, sufletul mi
se umple de flori; nu vedé nicáiri o schintea de luminá,
un semn de viétá! tóte sânt amóșite parcá ar dormi
somnia etern... numai vântul imi scuturá câte odatá
gémurile șoptindu-mi tainic din tristul trecut.

Ah viná! viná mai aprópe de mine, mi-i rece,
tot interiorul imi tremurá; pune-ți capul frumos pe ume-

rul meu, așa veți! d'ora de rusuflul teu ferbinte se va încălzi și sufletul meu!

Încât știi, tu încă n'ai iubit; nu-ți fie frică, încă n'ai întârziat. Că de cât să alegi rău, mai bine nici decât! Dar de se va apropiă de tine fericirea, deschide-ți inima pentru ea, primește-o și o păstrează cu pietate, în adâncimea sufletului tu! Și de nici nu va fi aceea fericirea veșnică, griji să nu fie așa scurtă ca și a mea!

Spune-mi, este ceva mai trist de cât o inimă zdrobită, care numai din visuri cunoșce fericirea? Nu e chiar ca și o ruină prăpădită, ce nu se mai poate aredica de blăstemul ce se aședă pe ea? Nu e chiar ca și un mormânt rece pe care inzedar ne curg lacrimile, viața iubitorilor noștri nu ni-o mai redă?

Veți așa e și inima mea! Să-ți povestesc istoria ei? Me tem că are să fie pră tristă chiar acum înainte de bal; dar cine știe, decă nu vei pute învăța din ea?!...

N'a trecut încă pră lung timp, de când s'au deschis și pentru mine ușile mari ale salonului de bal. Cu cât dor am așteptat acea seră, e de prisos a-ți spune, simțești tu pră bine ați, când abia câteva ore te despart de realizarea acelu vis scump, de care toate fetele, cu asemenea plăcere visează, încă din frageda copilărie.

Terminându-mi toaleta de bal, privindu-me în oglindă, abia m'am recunoscut. Mult timp m'am delectat în mine in-sa-mi, — pôte că am păcătuit cu asta, dar eram atât de frumoasă ca nici odată! Inse ore care fată de 16 ani nu-i frumoasă când merge la primul bal?

Rochia-mi albă ușoră ca din spumă, decorată cu ghirlande de jacințe roșe se potrivea de minune, cu ochii-mi albaștri și përu-mi castaniu. Cu suris indestulit, și cu inimă liberă fericită am plecat la primul bal, negândind că încă în acea seră imi pot perde averea cea mai scumpă, linișcea sufletului meu copilăresc.

Pășind în sala strălucită, o temă misterioasă me cuprinse; pentru că între atâtea fete frumoșe mi se părea că eu sînt cea mai urită, rochia mea e mai simplă. Tristă șoptii mamei mele: „Numai pe mine nu me va observa nime.“ — „Vom vedé; dar nu fii copilă!“ — imi duse ea — cu surisul ei incurăgiator — observând acele doue lacrimi în ochii mei, cari erau deja să-mi cadă pe față.

Imi strinsei toate puterile și me siliam a privi în giur nepăsătoare, ca să nu gândescă nime că mi-i frică.

Abia trecură câteva momente și m'am convins, că m'au și pră observat. Tinerimea m'a incungiurat care de care făcându-mi câte un compliment și peste puțin, eram angajată mai la toate jocurile.

Un timp am dansat cu toți fără să fi știut face deosebire între ei. Toți imi erau asemenea indiferenți.

Dar mai târziu, s'a apropiat de mine un june cu o aparință simpatică; prezentat de un prietin, imi ceru un tour de vals. Aședându-mi mâna pe umerii lui, imi aredicai ochii cu curiositate spre fața dansatorului meu. Trăsurile-i blânde imi păreau atât de cunoscute; dar când voiam să privesc în ochii lui, roșind imi aplecai capul, căci el cu asemenea curiositate me privia. Tresării în brațele lui, că știi cine a fost densusul? Idealul visurilor mele în realitate. Er el me cuprinse în brațe cu o căldură nespusă, parcă nu ar mai fi voit să me lase în veci. Și nici nu m'a dus la loc, până n'au încetat și ultimele acorduri dulci ale valsului. Din acel moment, simții o schimbare în lăintrul meu, și am învățat a face deosebire între dansatorii mei; el imi părea cel mai frumos și mai plăcut finer între toți pe căți am cunoscut până atunci.

Emil — așa se numia — imi ceru toate acele jocuri, la cari încă nu eram ocupată; cu bucurie i promisem un quadril și o romană, ce mai aveam libere.

Emil nu se mai depărta de lângă mine; me privia cu atâtea căldură, și-mi vorbea cu sinceritate, ca și unei cunoscute, séu amice vechi.

Sub decursul celor doue jocuri ce i-am promis lui, eram mai fericită în totă viața mea. El imi șoptia în continuu cuvinte dulci de iubire și me rugă să-i răspund și eu la toate de tot sinceră.

— E pră curënd, de când ne cunoșcem, — dusei cu perplesitate.

— Ne cunoșcem destul de bine, — imi răspuse el entusiasm, — cel puțin eu te cunosc! Că e destul a-ți vedé odată fața-ți ângerescă, pentru ca să nu te pot uită și să te iubesc în veci.

Cu bucurie ascultai aceste cuvinte dulci, dar nu aveam destul curagiu să-i mărturisesc și eu simțemintele.

Te vei convinge ați și tu, că nu trece nimic mai iute, de cât o nôpte de bal petrecută bine. Cu străbateră dîorilor pe ferestrele mari se apropiă repede sfêritul ordinei de dans. Cu pași repeși se apropiă dar și despărțirea noastră.

O presimțire tristă imi șoptii, că fericirea abia reafată, curënd o voi perde.

Și pe fruntea lui Emil observai un nor de intristare. Tristă îl întrebai dar: „Când ne vom întêlni?“ Îmbucurat de această întrebare, el imi răspuse: „Acum datoră me chiamă departe; dar la începutul primăverii voi veni a te cercetă; până atunci vei avé și dta atâtea încredere față de mine, ca să-mi deschizi inima.“

Un suris fericit fû răspunsul meu, — dar el me înțelese pră bine.

Petrecându-ne până la trăsura, imi ceru drept suvenire acel buchet de jacințe care a vesteșit la peptul meu.

Cu plăcere i implinii cererea. Sermana de mine! atunci încă nu șcieam, că și fericirea mea a fost atât de scurtă, ca și frumșea acelor flori.

În semn de mulțămire, el imi aredică mâna la buzele-i ferbinți! — Ah! acea sărutare, unica suvenire dela el, și ați me arde aci pe mână!

Mai schimbaram o privire, — a lui eră atât de dulce, că nu o pot uită în veci! D'ora pentru că eră cea din urmă.

Și au trecut totul!

A trecut érna ghetosă, lăsând loc frumoșei primăveri; pădurile, câmpiile și munții se inverdiră, se preserară cu nenumerate flori; și se șterseră și ultimele urme de vesteșire de odinoră... Ore pentru ce nu vine și în inimile noastre mai adese ori primăvera?!

Eră o seră lină. Numai o priveghetore turbură tăcerea adâncă, cântând cu dor, de amor și fericire! Zefirul lin se desmerdă cu frunzele agaților, printre cari străbăteau razele aurii a lunii blânde. Cerul eră acoperit cu nenumerate stele lucitoare, printre cari rêtăciă privirea mea, căutând acea mică stea, cu care asemenam atât de des ochii lui frumoși. Acolo lucia ea, cu lumină mai curată, mai vie, de cât toate cele-lalte. Me uitam la ea lung, cu plăcere; ér sufletu-mi sboră departe, pe aripele dorului meu nestins, căutându-l în lumea mare, pe el . . .

D'odată se clătina steluța mea, și se dedu în jos repede ca fulgerul, perđendu-se în veșnicie.

Cu țipet dureros imi aredicai mânila la inimă, care bătea repede grozav, prevestindu-mi nefericirea mea.

În acel moment simții bine, că el e perđut în veci pentru mine.

Alergai în chilia mea; totă nôptea petrecui în chinurile cele mai cumplite. Și dimineta plângeam încă amar.

Imi strinsei toate puterile sufletesci, me linișcii puțin și aducându-mi în ordine toaleta, me dusei în prânșitor. Pe mēsa așternută la dejun se aflau diarele din acea ții.

Părinții mei nu erau încă acolo; iritată întorsei diarele, căutând ceva. — Oh Dómnne, abia îți pot continua! Am aflat un necrolog!

Emil! strigai îngrozitor, și lumea s'a întunecat naintea mea; inima mi-a încetat a bate și cădui fără simțiri.

Ce s'a mai întemplat cu mine nu-mi mai aduc aminte. Bunii mei părinți imi spun că trei luni am zăcut greu bolnavă. Apoi m'am scolar cu capul sănătos, dar cu sufletul rănit de mórte. De ei n'am avut putere să întreb, ér așa nu-mi spunea nime. Și nici astăzi nu știu unde e scumpul lui mormânt!

Acuma șcii pentru ce nu merg eu mai mult la bal! Ce aş căută eu acolo cu inima mea rănită, cu sufletu-mi obosit? — Dar tu te du; petrece-ți bine și îți doresc scumpă amică, ca acest paș să te ducă la feririrea adevărată și mai lungă de cât a mea! Ér pe mine me lasă sigură cu tristele-mi, dar scumpele-mi suveniruri!

Georgina Mișici.

Jean-Marie.

— Dramă în versuri, într'un act, de *André Theuriet.* —

(Incheiere.)

JEAN-MARIE.

(După un moment, în care capul îi cade între mâni, începe a-și reveni în fire, ca după un vis.)

Ce păcate 'n lume vom fi fost făptuit,
Să îndurăm atât!... Greu cerul ne apasă!
A noastră iubire, atât de duiosă,
Ce-o simțiam când câmpii îi cutrieram,
Când lângă isvóre tainic ne șoptiam...
Unde mai e?... unde?

TERESA (*tristă.*)

În mormânt e a zace!

JEAN-MARIE.

Cel puțin, ia spune-mi: viața asta-ți place? —
Ești tu fericită cu acest bărbat?

TERESA (*a parte.*)

Fericită... Dómnne! (*Tare.*) Da, e-adevărat, —
Joel e bun; viața-mi pacinică ușoră...

JEAN-MARIE.

Ânc'un cuvânt numai: mai adinióră
Te-am jignit de sigur prin cuvântul meu...
Mă iértă! de-acuma voi să-ți respect eu
Liniștea ta; ș-a mea desnadăjduire
Voiu s'o 'nec în suflet. — Dar, cer o 'nvoire:
Lasă-mă pe-aprópe de-ací să trăesc;
Casa ta, cu hornu-i, în zori s'o privesc; —
Și póte, vr'o-dată, trecend prin frunzare,
Să zăresc eu chipu-ți... ca o stea pe mare...
Și voiu fi mulțumit.

TERESA.

Tu nu poți stá pe-ací;

Trebuie să pleci.

JEAN-MARIE.

De ce? retras eu aş trăi,
Depart, neștiut... Și tainica-mi iubire
Voiu șci s'ascund de toți; — nici a ta privire
Nu mă va mai zări.

TERESA.

Ah nu!

JEAN-MARIE.

Ei bine, — îți jur
Pe Fecióra! și pe sfinții ce o 'nchur!
Că m'oiu purtá vrednic. — Me cređi tu în stare
De-a minți? (*Teresa face un semn că nu.*)
De ce te temi?

TERESA.

Me tem mai tare

De mine! . . .

JEAN-MARIE (*aruncându-se spre ea, și luându-i mâinile.*)

Tereso! tu tot me mai iubești!
În van amintirea-ți vréi să o gonești!
A noastră iubire nu se nimicește!
Nu se póte rupe lanțul ce ne unește!
Me iubești . . .

TERESA (*abid respirând.*)

Jean-Marie . . .

JEAN-MARIE.

Dar minciuni ț'au spus
Cei ce vestea morții mele ț'au adus;
Și precum vorbește omu 'n liturgie, —
S'a smuls o minciună din buza ta vie;
Ți s'a vëndut corpul — mintea ț-a 'nșelat,
Inima-ți... e însă-a mea, nu s'a schimbat!

TERESA.

Joel, ađi mi-i stăpân . . .

JEAN-MARIE.

Ascultă Teresă:
În-astă nópte plécă nava olandeză
Ce m'a adus aici; ea-i plină de migranți,
Omeni săraci ca noi, zdrobiți d'al lipsei lanț;
Și ei merg departe, spre-o țără mai bună . . .
Vin'... aci nu-i nime sórele-o s'apună,
De 'ntuneric drumul se va acoperi . . .
De mă iubești, — haide, dá-mi mâna spre-a porni.

TERESA (*retrăgându-se.*)

Ce vrei?!

JEAN-MARIE.

Vréu să fugim 'n-a noptei tăcere.

TERESA.

Lasă-me, — nu... (*aparte*) Dómnne! crudă sfășiere
Simt în peptu-mi.

JEAN-MARIE.

Și ce... ce póte-a te ține
Aci? la ce te-astepti? ce viétă vei avé?
Durerea va crește 'n vesteda ta casă;
Jalea ofeli-va fața ta voiósă;
N'ai să veđi în viétă-ți copii la vétra ta; —
Primăvéra n'ai s'o veđi făr' a oftá,
Tot vërsând la lacrimi! — Și din astă sórtă
N'a-i să scapi de cât, ca veduvá, — ori mórtă.
Îți veđi tiri jugul aspru, îngrozitor,
Soție făr' rude, — femeie făr' amor! . . .

TERESA.

Jean, nu-mi vorbí astfel, te rog . . .

JEAN-MARIE (*luându-i mâinile.*)

Vină! vină!

Vom merge departe, peste o mare lină,
Într'o țără dulce. — Între noi și trecut
Vom pune Oceanul. Vină! eu am vedut
În marea Tropicală-o insulă micșorá,
În care primăvéra etern se desfășorá, —
Lucind pe albe valuri ca noul Paradis . . .

Acolo re'ntâlni-vom al tinereții vis, —
Și vom trăi uitați, prășind o câmpie,
Ce ne va da ródre, plăceri, avuție;
Având tot o casă ș'un suflet. — Vei vedé
Cum spre sérâ pruncii 'n brațe-ți vor ședé; —
Ș-amoru-ne, fi-va profund ca o mare!

(O tereșce fără voia ei spre ușa din fund.)

TERERA (perdută.)

Ah! mai stâi! așteptă... stâi, aibi îndurare!
Te jur, fie-ți milă... Vai! Capul mi-i perdut...

JEAN-MARIE.

S'aștept? timpul fuge, — veđi nóptea-a și cđđut;
La ce s'aștept! haide! — Joel să nu vie...

TERESA (oprindu-se.)

Joel! Ah! veđi bine c'am o datoríe.

(Il respinge și fuge în fața scenei.)

Du-te! nu plec, — nu pot, — nu! căci n'o voesc.
— Cređi c'aș fi în stare să-l desnădăjduesc?
Pe el, zdrobit de ani... pe el, omul de bine,
Ce-a lăsat p'mentu-i, casa, pentru mine...
Gândeșce-te că viața el ne-o a scăpat;
Făr' el, eu și mama de fóme-am fi răbdat.
Gândeșce c'am jurat ș-inima-i se 'ncrede
In jurământul meu; — ș-acum, cum de-ai crede
Când s'a înturnă a casă să nu găsescă alt
De cât necinstirea în gradul cel mai 'nalt!
Ar muri!... ér eu, de vina-mi oborită
Aș vedé 'n vecie inima-i zdrobită
Stând tot între noi doi...

JEAN-MARIE (cu amar)

Și mă credeam iubit!

TERESA.

Iubireăți ce-am în suflet, nu o-a nimicít
Nici suferința, nici vestea morții tale;
Dar gróza, rușinea ce-aș duce-o în cale
Părăsindu-mi casa, — m'ar sili să mor,
Ș-asta ar ucide ș-al nostru amor; —
M'aș disprețui! și cinstea mi, ce-ai jignit'o,
Te-ar muștrá 'n tot timpul c'ai bajocorit'o; —
Și m'ai urí póte. — Să ne despărțim
Mai bine, iubite. (Ingenunche.) Te rog, las' să fim
Curați că atunci, când prin câmpii de săcará
Diceam într'o voce ruga cea de sérâ:
Las' a păstrá 'n suflet sfânt, nemurdărit
Amorul ce 'n sinuri ni l'am făurit.
Du-te! așá fú sórta, crudă, nemilósă; —
Nu ni-erá scris roue-o viéță mai voiósă.
Cerul ne remâne... la el m'oi rugá,
Ș-in lipsa-ți amorul etern ț'oi păstrá...

JEAN-MARIE.

Adio dar.

TERESA.

Aș vré... să-mi acorđi tu mie
O ultimă jertfă. — În țirg nu se șcie
Despre-a ta sosire? nime nu te-a 'ntilnit?

JEAN-MARIE.

Nime.

TERESA.

Đici că vasul stă gata de pornit?
(Jean face semn din cap că da.)

Atunci, cu el plecá când o să 'nopteze,
Nime-aci pe tine să nu te-observeze;
Mort toți să te credă — cum pentru mine ești.

JEAN-MARIE.

Voi plecá ast' nópte.

TERESA.

Cu Domnul să pornești
Si 'n drum el să-ți deie o viéță mult dulce!
Cu tine gândirea-mi vecinic se va duce!

(Se spríjtnă de mész. O tăcere.)

JEAN-MARIE (aprópe de ușá.)

Tereso! — Dă-mi voie pe buze-ți să pun
Un sérut de adio... căci plecând surgun,
Voiu avé în suflet macar amintirea
C'al tđu suflet încă mi-a dat viețuirea!

TERESA (mai întâiu slab, apoi cu putere.)
Nu... Nu!

JEAN-MARIE.

Atunci — remăi cu bine! (Dispare.)

TERESA (după un moment de nemișcare, repede spre ușe.)
Vai!...

(Ea se re'ntórnă cu totul părăsítă de puteri, trece la
crucifixa, ingenunche și murmură o rugăciune; apoi se ri-
dică și merge de se pune pe scaunul din stânga.)

Scena V.

JOEL și TERESA.

JOEL (mirat)

Singurá?

TERESA (tresărind.)

Da!

JOEL.

Par' că auđiam că vorbeai!

TERESA.

Așá... un călător... ce'ntraba de cale...
Un marinar care rétăcise 'n vale
Și obosit fiind...

JOEL.

Đisu-i-ai să stea?...

TERESA.

Da.

JOEL.

Și ce anume îți istorisíá?

TERESA.

Mi-a spus — c'a fost densusul pe nava cu care
Jean-Mari purcese, — ș-a navei perđare
El mi-a povestit'o.

JOEL.

Ei și?...?

TERESA.

Și Jean-Mari,

De-ăđi în lumea nóstră, — nu va mai reveni!...

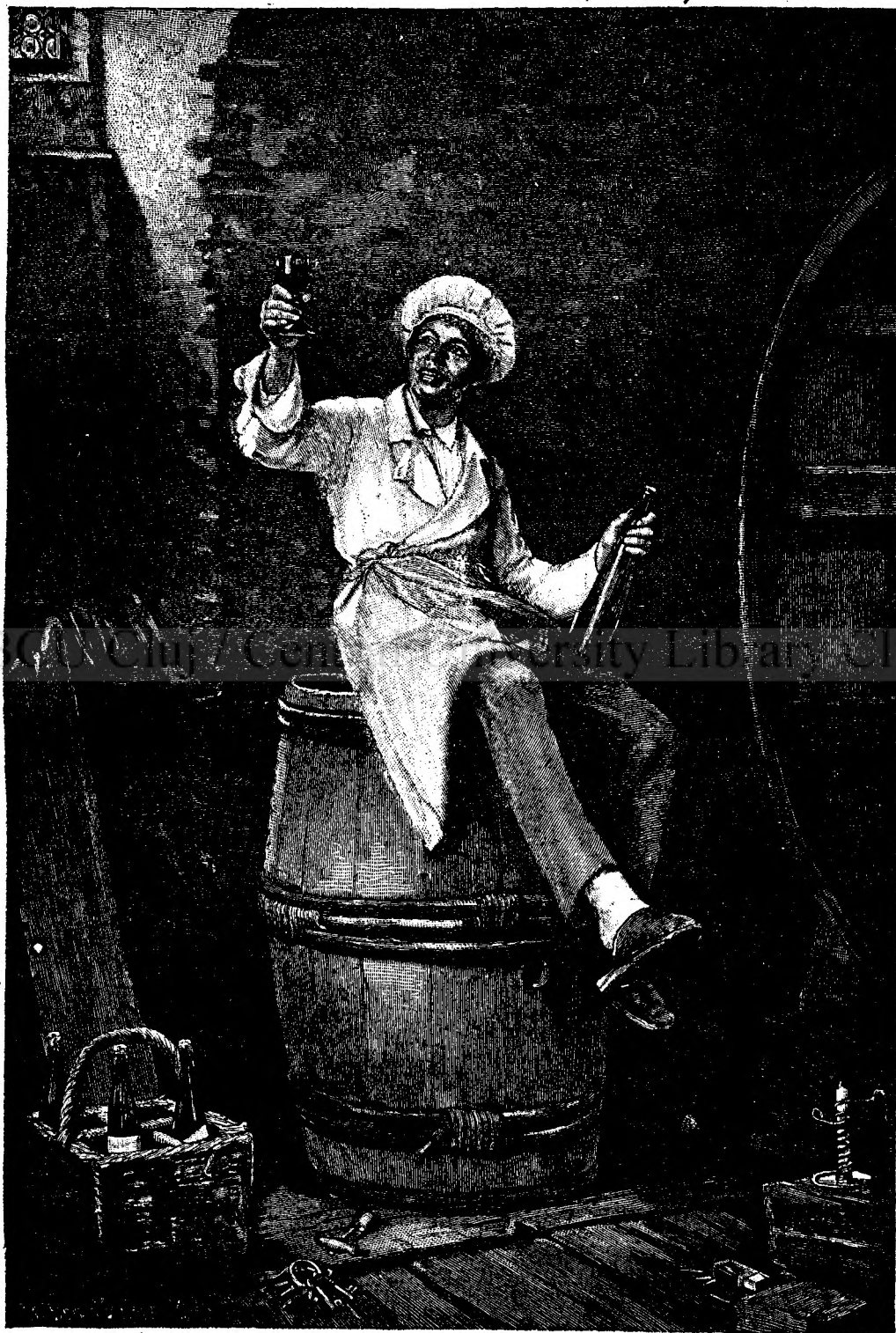
(Ea slăbeșce; Joel o susține. Cortina cade.)

N. A. Bogdan.

Paradisul.

(Urmare.)

Acuma să vedem de Moise!
Iosif fiul cel vëndut a lui Iacob, ajunge în Egipt
de a fi vizir mare a lui Faraon (rege). El chiamă pe
tată seu Iacob, și pe Israeliteni în Egipt. Iacob cu Is-
railitenii intră în Egipt (Moise cartea II. cap 1.) Moise
se nașce, se aruncă în riul Nil, scapă prin o fată a re-
gelui, ajunge în Madian și ie de soție pe Sephora fata
preotului Ietro (cap 1). Rotteck Weltgeschichte I. p. 105
pune nașcerea lui Moise la an. 1610. Cristos.

Bucătarul in podrum.

Israelitenii se înmulțesc, — regii următori nu-i sufer și-i asupresc. Pentru acesta (Moise cartea II cap 5. st. 11) Iehova voiește. ca fiii lui Israel să iese din Egipt. Și (cap 13 st. 17) Faraon luă pe Israeliteni, ca să iese din Egipt, — și ei plecând ocolesc pe calea din pustie pe la marea roșie. Ei ajung (cap 19) în pustie și la muntele Sinai în Arabia. Rotteck pune aședarea lor în Egipt, până la 430, și aședarea lor în pustie până la 40 de ani.

Israelitenii pornesc către Palestina, dar Edomiții (Moise cap 20) nu voiesc să-i lase ca să treacă prin țera lor. Edomiții locuiesc lângă marea mōrtă spre Arabia. Israelii sunt atacați de Canaeni la Arad (cap 21) între muntele Iuda și marea mōrtă în Palestina . . .

Moise (cartea IV. c. 27) se pregătește de mōrte, și denumește în locul seu pe Iosua. Moise (V. cap. 34.) mōre în pământul Moabului, față de muntele Beth-Peor. Moabiții locuiesc dela marea mōrtă în munții spre amēdi, în vecinătatea Arabiei.

În acest mod, pe Moise îl vedem născându-se în Egipt. dela Israelitenii duși acolo de Iacob și rentorși după 470 de ani dōră în secolul al 11, 12 ant. Christos; — pe Ezra îl vedem născut în Persia, din Jidovii duși în robia Vavilonului la an. 598. ant. Chr. și rentorși din Persia la an. 467 ant. Chr. în Ierusalim.

Acum acele de mai sus înșirate sub 2) despre Ezra, sânt înțelese astfel. Jidovii purtați în robia Babilonului, perdură mai multe părți din cărțile lui Moise, — și când Ezra se întorșe la Ierusalim, acele nu mai erau întregi. Dar Ezra, cunoscând cărțile lui Moise, seu din mandatul regelui Artaxerxe — precum se pōte deduce din teost, seu Ezra simțind lipsa, și în sine chemarea, a trebuit să facă legea lui Iehova, adecă să întregescă cărțile biblice jidovesci.

Să auzim pe Wilhelm Obermüller (Deutsch Keltisches Wörterbuch Berlin 1872, II. pag. 447) despre această materie:

Tradițiunea despre Paradis, și întrēga istorie a facerii lumii, e de *origine persică*, și în testamentul vechiu a intrat prin Ezra, carele după esil (robia Babilonului) a compus cărțile biblice jidovești în forma prelucrată. — La respirea Ierusalimului, prin Nabuhodonosor, cărțile sante ale Iudeilor, în partea mai mare erau pierdute, așa în cât Ezra, parte din fragmentele scāpate, parte din memorie, parte din părerea și priceperea sa le-a renoit într'un întreg. Cuprinderea lui Ezra inse a fost contrarie invēțăturilor vechi din Egipt, cari se răzimbau pe cultul lui Baal și pe cultul de taur; cuprinderea lui Ezra eră persică dualistică, — seu precum se numesce ađi „monotheistică-jehovistică“ de și principiul seu, la Persi Ahriman (satana) se opune principiului bun, Ormuz (Iehova). Ezra și invēțății sinagogei mari (din Ierusalim) erau Iehoviști, și inimizii cultului lui Baal, și pentru acesta au identificat pe Baal, cu Ahriman al Persilor, și în acest mod ajunșeră ca: pe jidovi să-i învețe invēțături persice. Ezra a fost în Persia și a avut ocașune, ca să învețe mithurile persice; și ca locoșitor persic, a fost închinat, oa să aducă în consonanță mithurile persice, cu cele jidovești. Începutul l'a făcut cu istoria facerii lumii, și cu invēțătura despre paradis.⁴

Astfelu, Moise trăind în Egipt, nu putea de a'avē cunoscință despre stările politice și geografice, îndeparte de el; riurile cele 4, cari sânt puse ca și riurile paradisului, erau riuri din imperiul persic, unde a trait Ezra; pentru acesta paradisul se pōte căuță și află, numai în Persia.

Dar Ezra a și avut de unde să imprumute, pentru că precum ăice Dr. I. Minckewitz (Katechismus der Mythologie aller cultur-völker p. 39) „Persii au desvol-

tat sistemul mitologic așa de tare, încât mitologia persică e o creatură din cele mai frumoșe pentru originalitatea sa, precum pentru cuprinsul profund din ea.“

III.

Cuceririle Assirilor și Persilor în Palestina (Iudea, Samaria, Galilea, Peraea) și strămutarea popōrelor asirice, persice etc. mai departe robia Iudeilor, și rentōrcerea lor după 70 de ani, a avut influință nu numai la formarea limbei comune a Iudeilor, cu elemente asirice persice, pe la 467 ant. Chr. dar și la compunerea bibliei-vechie cu mithuri persice indice etc. — Acesta a influințat mai departe, că s'au adus nomenclaturi, adecă numiri de munți, riuri, orașe din acele părți, — și s'au format nomenclaturi asemenea și în Palestina.

Din punctul acesta de vedere să mai ascultăm pe Ezra

Acesta (cap 4 st. 9) ăice: Rehum cancelariul și Simsai scriitorul și ceia-lalți soți ai lor: Dinaii, Afarsatcheii, Tarpeleii, Afarseii, Archeveii, Babilonenii, Suzancheii, Dehaveii, Elemeii, și celelalte popōre, pe cari le-a strămutat marele și măritul Asnappar și le-a pus în cetățile Samariei, și în celelalte de dincōce de fluviu, și așa mai departe.

Acēsta a fost înainte de robia Babilonului.¹⁾ Numirile acestor popōre și a cetăților din Palestina, preste tot nu sânt de origine evrească.

Ezra (cap 4 st. 7) ni spune încă, că în ăilele lui Artaxerxe scriseră Biselan, Mitridat, Tabeel și ceialalți soți ai lor către Artaxerxe regele Persilor, și scrisōrea eră cu litere sirice și în limba siriană.

La rare popōre se află influința limbei și religiunii domnitorilor, ca în limba evreică, și în religiunea lor, cauza e, pentru că Evreii erau amestecați cu populațiunea poporului domnitoriu, și pentru că idei religio-narie persice s'au primit în religiunea Evreilor.

Acuma e întrebare, că în limba persică, asirică etc. ce element a predominat? Wilh. Obermüller (Deutsch Keltisches Wörterbuch II. p. 95) ăice: „Numirile vechi și de ađi p. e. Amu Darja (riul Iaxartes) sânt de origine gallică (celtică), pentru că acēsta a fost prima limbă cea mai cultă a popōrelor din pregiurile munților Asiei, și numirile au trecut și la popōrele venite mai târđiu pe acel teren.“

Aceste le-am înșirat ca de introducere pentru espliacarea cuvintelor următōre din limba galică.

Până acuma, din studiele celtice am publicat: Bea și fa în „Familia“ din 1884 Nr. 24—25, și Ardēl Nr. 40—45. Aceste următōre le esplic nu numai în interesul înțelegerii teostului biblic, ci și pentru ca să continuez publicările de studiele celtice. Pe acest teren, și deosebi după sistema mea (aretată în articolul: Ardēl) încă nu a lucrat nici un român. Șciu că un studiu filologic și migalos stīrșește puțin interes în mulțimea din public, — și că unii se uită cu ochi chiori la astfelu de tractate literarie; dar continuez, pentru că am convingerea, cumcă cu incetul se va află, că fac servițiu limbei nōștre.

1. Paradisul.

Rădăcina cuvēntului e *bar*, — dar b trece în p, și în v, — eră *a* din rădăcina în celelalte vocale. Acēsta e regula și după acēsta vom vedē formațiunile la mai multe popōre.

Bar la Bretoni înșemnă: ram, crēngă, bătă; la Irlandezi frunđiș; din *bar* — pentru că r își strămută locul la Francezi: *branche*, crēngă. *Bara* la Basqi, și la Spanioli: *nuiea*, *vergea*; *baranda* la Basqi *verenda*, *coridor*, *galerie de lemn*; *baradas* la Bretoni: *paradis*;

¹⁾ Veđi Regii II. cap 17 sub Satmanesar carele cuprind Israelul la an. 720 ant. Chr. și aduce colonii asirice.

baratza la Bs. grădină, barasquia grădinărit; baraoes, și baraois la Br. paradis; *barcus* în monuminte vechi înseamnă crengă, arbore; *bardez* la Armeni arbustru, — *bardiz* la Armeni grădină cu pome; *barta* în monuminte vechi, pădure, anume: *bar* arbore, *ta* loc, deci loc de arbori; *bartas* la Langdocieni în Franția, tufă, tufiș. *Barr* la Galli, barre, la Fr. rudă par, bar la Br. crengă, par; *barrutha* la Bs. loc închis, ingrădit; *barra* la Irl. barra la Ital. Spanioli barda la Sp. ingrăditură, loc închis, barriere la Fr. bariera, opritura făcută de lemn; *bard* la Er. Bahre la Nemți, — scaunul de lemn, cu care se duce mortul.

B. trece în P. Paradas, parados, paradoes, paraoz, paraocz, la Bretoni, paradis; *paradwys* la Galli, paradis; *paradisua* la Basgi paradis. — *Pardez* la Persii vechi grădină cu pome, loc închis plin de arbori; *pardes* în evreica mai târzie, grădina de petrecere pentru femeii; *pairidaeza* în Zendica înseamnă ingrădire.

Astfel paradis înseamnă grădină cu pomi. Cuvântul paradis se deduce din: *bar* stremutat în *par*, arbore, pom și din gallicul: *dus*, *dwys*, *dys*, loc, pământ, de unde la Gali: *paradwys*; acest *dwys*, *dys* a trecut la Bretoni în: *des*, la Irlandezi în *dis*, ce înseamnă: pământ, loc, câmp, — intră *par* și *dys*, și respective între două consoanante a intrat litera *a*, de aci paradis, pământ, loc cu arbori, cu pomi. Asemene formațiune se află la Galli: *Argoedwys*, pământ plin de arbori. Pentru această dice Iehova Dăeu: „Din toți pomii acestei grădini vei mânca” (Moise I cap. 2 st. 16). În cărțile noastre bisericești paradisul e tradus cu: raiu, ce înseamnă asemene: grădină.

Atata ar fi destul pentru etimologia cuvântului: paradis. Dar eu apuc aci ocaziunea pentru aretarea celtismului în limba latină și cele romanice, și prin această de a mai demonstra însemnătatea lui asupra limbei noastre, — și de a areta originea unor cuvinte, pe cari ni le inchipuim de regulă de streine, și cari numai prin studii de aceste se pot intelege.

a) Cuvintele cu B.

Bara (Glos. Ac. Rom.) la Italiani barra, la Fr. barre, ruda de lemn, ce oprește ceva; latinește: vara, p. e. când se oprește drumul la vamă, seu puntea etc. — *Baraca* It., Sp. Rom. baraque Fr. căsule, colibă de lemn; *bardeau*, șindilă de acoperiș, barge fr. grămadă de lemne mici, barot grindă, barrure lemnul ce se pune sub corțile lautei. *Bercail* fr. ber arbore, cacel B. cloyc barreau fr. bercail înseamnă staul de oi, deci: ingrăditură de arbori, lemne, crengi: bereau fr. lăgă. Voiu reveni mai târziu. *Berge* Br. bergez, bergiez Br. verger fr. grădină cu pomi. *Berth* G. tufă, tufiș; *bertia* (Dict. Ac. Rom.) o parte din plug *biribila* Bs. arbore tăiat rotund. — *A-dor* la Latini, arbore la Italiani și la noi, arbore la Fr. *Bor* aci e atâta cât e *bar*, érá ar e articolul celtic: *bar* ber bir bor bur e tot aceea. Cuvântul: *arbilla* și *arvilla*, ce Fest îl esplică grăsimă de corp, precum și alte multe e asemene format; ar articol, *bill*, *vill*, grăsimă; — *bord* la Galli, Coruvalli, Irlandezi, tablă de lemn, pălancă; *bordicza* la Unguri: lemnul ce stă afară din jug; — *borta* (Dict. Ac. Rom.) gaura în lemn. *scorbura* (bor lemn, fa, înseamnă loc, locuință; formă ca în *pórtă*, deschis loc); *scorbura* purcede din scol și scor G. Irl. ce înseamnă: crepătură, scobitură, — din *bar*=*bor*=*bur* lemn, arbore, deci crepătură scobitură în arbore, crevasse la Fr. bure și beure la Fr. un par mare ce se pune pentru de a închide pórtă grajdului.

Branca, *branca*, *branchia*, în monuminte vechi *brancq* la Bretoni, *branche* la Fr. ram, crengă, crac. *Brandons* se chiamă în Lyon, ramurile ce se pun la case, din prima diminută a *Parasemilor*; *bronz* la Bretoni, *bourgeon* la Fr. lăstariu; *brous*, *broust* la Br. loc

plin de tufe; *brousquez* la Br. arbustri, arbori mici. — Noi avem o plantă: *brusture* lat. *bardona*, — care crește în tufe mari, deci *brusture* înseamnă: tufă, arburósă.

Bárnă numim un dărab de lemn lung, mai gros seu mai subțire, ce se pune acúși la fundament, acúși ca și grindă, acúși la acoperiș. — Din *bar* ber la G. Br. beroa ia B. arbore lemn, tufă, crengă, ram, berber la Lat. sbiciu, nuié, s'a format și bran bren (Bulles II 201) la G. și Br. arbore, lemn, pădure, pe bra-huiecq Br. lemn dulce: *brema* la Sp. loc plântat cu arbori mici, *brena* la Sp. scólă de arbori, *brenac* la Br. tufă, spinet; *breena* la Albanezi vergea; *bourée* la Fr. snop de nuele; *ceubren* la G. lemn scobit. Astfel *bárnă*, ori *bérna* purcede din bran, bren, arbore, lemn. Din *ceubren*. seu *ceuber* avem: *ciubér* (la unguri cseber, cšöbör); *cau* și *cav* (la noi cauc, la latină concavus) e atâta cât: *ceucin*, și înseamnă scobit, deci *ciu-bér* scobit lemn, e cuvânt format de mii de ani, când încă dóră nu s'a știut face ciubere cu dogi. La Galli se află și forma: *ceubal*, *ceubol*, lemn scobit ce servește de vas (Bullet II 302) pentru că *bal*, *bol*, înseamnă asemene arbore lemn; p. e. *arbota* la Br. arbore, ar aci asemene e articol ca și în arbor; dar *bal* ca și lemn s'a susținut la noi în: *bolvan*, cum se numesc pe la Mureș d. e. la Lipova, brații de plută, van din ban. mare nalt lung în *blana*, cum am auđit în Ardel. numindu-se: scândură; din *bal* lemn la Fr. baleston, arborele ruda de luntre; din *bal* e palan, palanca. — *Branisce* după Dict. Ac. Rom. înseamnă: silvicula, pădurice situată pe nălțime. După etimologia celtică póte avé doué intelese, seu *bran-ich-te* = *sus*-loc, căci *bran* înseamnă și *nalt*, *sus*; *te*=*ty*, ce e terminațiunea în numiri locale, și astfel de origine, *Branichy*. — *ty*=loc; seu *bran-ich-ce* (*ich*=iș) *lemneriș* — loc, prejur. Rentorcénd acum la *bouree*, cuvântul frances ce înseamnă legătură, snop de nuele, imi aduc aminte de un cuvânt din Bănat. *Pandurii* legară pe N. *burii* și îl redicará în *cociá*.* În acest mod, *burii* înseamnă a fi legat strins, ca și snopul.

Mai revenind odată la *bérna*, *bárnă*, — în zilele aceste într'un proces dela Vișeu de sus am aflat că pe acolo: *berena* înseamnă și brați din cari se forméză plutele, deci asemene, un lemn lung; dar *barena* aci se vede a fi espresiune unгурescă, bágând o vocală între consoanante. După dict. ung. *barena* și *borona* înseamnă: grapa, care a început nu a putut fi de cât nesce crengi legate; mai departe la unguri se află: *boriveréb*, adecă vrabia de arbori de pădure, unde *bor* e arbore, pădure, i este intercalat între doué consoanante, veréb e vrabie, dar ađi firește că ei nu știu ce înseamnă: *bor*, ce e și în: *arbor*. *Brod* se numește pe la Lipova, o luntre cu carea se trece peste Mureș.

(Va urmá.)

At. M. Marienescu.

Cânteece populare.

— Din Ardeal. —

XXII.

Desfă mândră ce-ai făcut,
Și-mi dă calea să mă duc; —
Nu mă ține până 'n noapte,
Că sunt călător departe!
— Bade badișorul meu!
Eu nimic nu ț'am furat,
Numai urma ț'am luat
Și 'n grădin' o am țipat, —
In grădină printre flori,
Când mă veđi bade să mori.

Culese de

Gr. Sima a lui Ion.

O săptămână în Bănat.

(Bocșa-montană, Vasiova, Bocșa-română, Dognecea, Ticvaniu-mare, Cacova, Oravița, Marila, portul, jocul, corul plugarilor, Marcoveț, Kudritz, Verșeț, concludsiune.)

Usând de adunarea din Bocșa-montană a Societății pentru fond de teatru român, făcui o scurtă excursiune prin Bănat, în părțile Oraviței, pe unde n'am fost de unsprezece ani, și de unde atunci mi-am adus suvenirii plăcute.

Asemenea suvenirii duceam și din Bocșa-montană, unde prietenia și ospitalitatea ne-a produs momente neuitate. Bocșa-montană, orașel în comitatul Caraș-Severin, este un emporiu al Societății căii ferate austro-ungare, care totdeauna întimpină cu afabilitate pe cei ce se duc acolo. Ea și pe timpul adunării noastre a pus la dispozițiunea întregului public românesc un tren gratuit, cu care făcurăm excursiunea până la Ocna de fer.

Elementul precumpenitor aici este cel german, de aceea se și numește Deutsch-Bogschan; dar și familiile germane luară parte la festivitățile noastre sociale, la reprezentațiunea teatrală și mai cu seamă la bal.

Poporațiunea română locuiește în Bocșa-română, vecinătate imediată; asemenea și satele din giur mai toate sunt curat românești.

Bocșa-montană e centrul unui district. Aici se află judecătoria și pretura cercuală. Situată între deluri, ea are o poziție romantică, în care șueratul locomotivelor și susurul riului Berzava emulează neconținut, stricând și curățind aerul. Strada principală ne surprinde cu mai multe case mari și frumoase și cu un otel cu etagiu „La cerbul de aur” construit după planul arhitectului român dl Diaconovici. În etagiul acestui otel se află și o sală spațioasă pentru baluri și alte întruniri; jos e cafeneua și casina română, unde am vădut toate diarele noastre. Ceea ce mai trebuie să notez, este musica escelentă, care cântă cu multă simțire și șciece multe piese românești.

Inchieiându-se toate festivitățile, arangiate cu zel neobosit de comitetul de primire, în frunte cu dnii Iuliu Petricu, Ioan Budințan, Michaiu Russu, dr. Corneliu Diaconovich, Aurel Diacon, Ioan Marcu și alții, plecarea noastră se ficșă pe dimineața următoare; dar ospitalitatea ne zedărnică hotărîrea. Președintete comitetului de primire, dl Iuliu Petricu ne poști la mēsa sa, dimpreună cu alți amici ai sei veniți din alte părți. Primirăm cu condițiunea, ca după mieșădi la 3 să putem porni. Ni s'a promis că vom pute. Și rezultatul? O mēsa ospitală, afabilitate de model din partea dōmnei și a întregii familii, societate plăcută, toasturi; după mēsa un concert improvisat de cătră dșorele din casă, cea mai mare cu violina, cele mai mici acompaniând cu pianul; și o ploie ușoră, care mijgăia afară: toate ne indemnau să mai amănăm plecarea și tot amănându-o, pornirăm tocmai la patru ore dimineața.

Plōia incetase, ceriul eră senin, plin de stele, când porniră cele douē trāsuri din cari se compunea societatea noastră. Eșind din Bocșa-montană, intri îndată în comuna Vasiova și din aceea în Bocșa-română, situată tocmai la intrarea unui defileu în deluri și d'acolo 'n muni. De aci 'nainte incepe un șes spre Timișōra și Torontal, părțile cele mai roditoare ale Bănatului. Bocșa-română are infățișare de orașel, căci posedē strade regulate și case frumoșele, în deosebi biserica ofere o vedere multămitōre. Aici se face și alegerea de deputat pen-

tru dietă; unde și la alegerea trecută a fost o luptă mare între candidații dnii Coriolan Bredicean și Tisza László.

Calea noastră ne conducea în stānga spre deluri, unde naintam pe o șosea serpentină și bine întreținută de cătră societatea calei ferate, care primeșce dela stat despăgubire pentr'acēsta. Urcându-ne tot în sus, apoi coborînd la vale, după ce făcurăm o parte romantică, încă înainte de șapte ore zărirăm în vale comuna Dognecea, situată în zigzaguri, de ambele părți ale riului ce curge la vale.

Satul aparține societății numite care are și aici stabilimente și o mulțime de lucrători și funcționari, cari locuiesc în casele frumoșe ale Societății, dând aceste satului un aspect de civilizațiune. Lucrătorii și funcționarii sūnt români, nemți și boemi. Primarul e un român zelos, care și pentru fondul teatrului a făcut o colecțā cu rezultat bun.

După un dejun oferit la dl Ioan Popovici, amplotat al călei ferate, ne continuarăm călătōria. De-a 'ncolo delurile descresceau și 'n urmă 'măintam p'un șes, inzeștrat cu sate și spēlat de riuri cristaline, în cari țerance române lau haine și cântau doine de jale.

Ajunserăm la Ticvaniu-mare, unul din cele mai frumoșe și mai bogate sate românești din Bănat. Ini-mă-ți ridea de bucurie, vedēnd casele care de care mai mare și mai curată, dar tōte acoperite cu cărămiși seu cel puțin cu șindile; curțile lor cu grajduri mari și cu vite frumoșe, și 'n sfērșit poporul în tōle curate, multămit și plin de vieță. Simțeam un bold, care me idemnă să strîng fie-căruia mână și să-l felicitez, dīcēndu-i cu mândrie: „Așā să fie pretotindene poporul meu românesc!”

Intr'una din dīlele următoare, mai făcui o excursiune în comuna acēsta și cercetai pe Rvs. D. protopop Dimitrie Russu și pe comerciantul dl Toma Stanca, români neșși, cari me informără despre comuna lor. Și pe când părintele protopop imi vorbiā cu entusiasm despre Ticvaniul-mare, dl Stanca i obiectā: „Dar părinte, dta spui tot de cele frumoșe, pe când noi avem și slăbiciuni!” Fireșce că vor fi avēnd, dar a le recunōșce încă este virtute. Am vēdut că au o biserică frumoșă, școlā de model și mi s'a spus, că mai an murind un poporēn, a lāsāt bisericei și școlei 10,000 fl.

De-aici incolo un aleu de plopi incadrēzā drumul mai până la Cacova, ținta călătōriei noastre în dīua aceea.

Când sosirăm, erau unsprezece ore și tocmai dī de tērg. Dar tērgul se sparsese. Regretai, că tērgovești s'au imprășciat, căci astfel nu putui să vēd portul poporului din giur, dar mai târđiu fui recompensat deplin!

Cacova este un sat nu mai puțin frumos decāt Ticvaniul-mare; are niște strade și mai regulate, case frumoșe și mari, acoperite cu cărămiși seu șindile, vr'o douē edificii domneșci și o școlā frumoșă. Situatā pe cōsta unui dēl, vērful acestuia ne ofere vederea cea mai pitōrescā. Jos se 'ntinde o vale frumoșă, în care se res-față riul Caraș, mănând o mulțime de mori; față de noi se 'naltă muni, în fruntea lor cu Semenicul, muntele cel mai nalt în Banat, despre care poporul poveșteșce o mulțime de tradițiuni; la piciorēle delurilor, ne surid satele inflorinde Ticvaniul mic, Rachitova, mai incolo zărim gara Oraviței p'o dālmă ce ne-ascunde orașul, în drēpta vederea se perde în delurile ce se 'ntind până la Biserica-albă și spre Dunāre.

În dīua următoare visitai școlā; ești multămit, căci aflai un edificiu mare, localuri spațioșe și luminōșe requisite școlare, invēțăci de ambele secse în numer mare și invēțători harnici. În clasele superiōre zelosul invēțător dl Traian Lința a improvisat și un mic esamen, care mi-a făcut bucurie.

A treia și făcurăm o excursiune la Marilla, care este un loc de cură climatică între munții din sus de Oravița. Trecurăm Greovațul, oprindu-ne câteva momente la notarul comunei, dl Alesiu Popovici, apoi prin Oravița lungă, care a înaintat mult de când am vedut-o, ne urcarăm drept la Marilla.

O șosea bine făcută și bine conservată duce sus la munți, urcându-se tot la malul unui pârâu care clocește spumegând la vale. Tablourile cele mai pitorești se impun vederii la fie care moment, privind în jos, înainte și 'napoi. Dar timpul nu era favorabil, căci se lasase o negură încât nu puteai vedea la două-deci de pași. Nu trecu mult și ajunserăm în brădet și dând p' o cale laterală, tot între brazi, ne coborirăm într' o vale strimță. Acosta se numește Marilla.

Numirea nu este nouă, căci i-a dat-o poporul de mult. Dar stabilimentul de cură s'a făcut numai în anii trecuți. Un otel cu două etagiuri este menit pentru oșpeți, tot în acela se află și băile, precum și sala de inhalatiune. Mai este o casă particulară, ăr altele se vor clădi în anul viitor. Înaintea otelului se întinde o pașiște îngustă și giur impregiur un brădet frumos și des, în care sunt făcute căi de preumblare. Este un loc foarte frumos, care v'era în căldură mare a și început să atragă multă lume mai ales de prin Bănat. Acuma nu mai era nimene, căci sezonul se încheiasse. Stabilimentul s'a făcut de cătră o societate de acționari, ăr acuma se află supt direcțiunea medicului dr. Hoffmann din comitatul Torontal; de aceea o mare parte a oșpeților se recrutează de acolo, de aceea o promenadă poartă numele comitelui suprem din acel comitat. Cât ține sezonul, se instalează aici un oficiu de poștă și de telegrafie. Totul mi-a făcut o impresiune bună, căci nevinind cu pretențiuni mari, am fost mulțumit de ceea ce-am aflat. P'ecat numai, că izvoarele nu se află jos, ci apa se derivă pe o țevă de fier, din depărtare.

Petrecând vro două ore aici, ne rentorserăm la Oravița, spre a face câteva vizite. Oravița posedă mărișoră inteligență română; dar timpul scurt de care dispuneam, nu ne-a dat voie să cercetăm decât familiile Manguica, Muntean, Lepa, Miescu și Ghidiu. „Familia“ are și doi colaboratori acolo, pe dnii Manguica și Trăila, pe cari în deosebi doriām să-i vedem. Dl Manguica lucrăză la o operă mai mare, ăr amicul Trăila mi-a promis că 'n erna acosta va scrie ceva pentru foia noastră. În aceste societăți petrecând timpul bine, era întuneric când pornirăm din Oravița și se făcu noapte pe când sosirăm ărăși la Cacova.

Diua următoare fiind duminică, în biserică avui privilegiu s'ard corul vocal al plugarilor de acolo, care supt conducerea învățătorului Lința esecută cântările cu esacitate laudabilă, cântând aceeaș missă care se cântă și în catedrala din Oradea-mare.

După biserică ne duserăm să studiam interiorul caselor plugărești. Era o adevărată bucurie a le vedea. Pe unde intram, găsiām odăi podite, canapea și mesă cu scaune, șifone, paturi cu acoperitóre și ferestri mari cu perdele și când ni se deschideau șifonele, de-acolo, ca din cutia Pandorei, eșiă o comoră de costumuri naționale, lucrute tóte de nev'eta din casă. În multe părți am vedut costumul nostru popular, dar așa lucu ca aici n'am observat nicăiri. Chițelele vechi, cari înainte cu unspredece ani ne încantară la Oravița, acuma nu mai sunt modie; acuma se poartă, firește că numai în serbători, catrințe mari de catifea neagră, pe cari se brodează cu fire de aur și cu mărgel.

Este admirabil acest lucru al lor și ca artă și ca un ce migălos. Nime nu le-a învățat, ele moștenesc istețimea și arta, care este o însușire caracteristică a rassei noastre. De unde vedem undeva o figură, o șciu imită in-

dată; la una am găsit niște modele din Bazar, ce le-a primit dela cutare dómna. Acest lucu, firește este foarte costisitor, dar ele jertfesc bucurosi ori cât, numai să potă ave mai frumoșe țole decât celelalte și de multe ori chiar și fără scirea bărbatului cumpără fire și mărgel. Un astfel de costum se poște trimite la ori ce esoposițiune; dl avocat și notar comunal Timoteiu Miclea a și trimis la esoposițiunea din Paris, de unde a obținut diplomă cu mențiune onorabilă.

Ne mai portându-se chițelele, ț'erancele le v'end cu preț bagatel. Acuma în salóne este moda d'a acoperi mobilele cu chițele românești. Din Cacova și din giurul acela s'au cumpărat pentru salónele aristocrației din Budapesta și din alte părți multe sute de acele . . .

Intr'aceste pe prând și după prând viniră mai mulți amici din Oravița, între cari, cu consortele seu, și o gentilă ardelencă, dómna Muntean născută Eugenia d'Aldulean, oșpeți din Greovaț, preoțiunea din localitate și cu toți formarăm o societate veselă la casa ospitală a dlui Timoteiu Miclea și a soței sale născută Emilia Popovici.

Ca desfătarea noastră să ffe și mai mare, se improvisă și un joc popular, la care ț'erancele se presintară în cel mai frumos costum al lor. Era un tablou pre frumos! Și decă regretam ceva, era că nu-l vedeau niște străini cari nu ne cunosc și cari nici idee n'au de classicitatea poporului nostru. Plăcere și un fel de fală se reflectă pe fețele tuturor privitorilor. Mișcat de entusiasm, ănsuș stăpânul casei sări în joc, inv'ertind cu foc de odată două din cele mai frumoșe ț'erance.

Intr'aceste se făcu s'era și pe când oșpeții erau să se depărteze, ărăș o surprindere plăcută! Corul vocal al plugarilor din localitate, supt conducerea învățătorului numit, intonă un cântec în cvartet frumos; apoi al doile, al treile, al patrălea etc. încât erau de ajuns pentru un concert întreg. Desteritatea și precisiunea, cu care fură cântate tóte piesele și mai ales cele românești, au surprins pe toți; ăr Hora Sinaei a produs așa de mare plăcere, încât corul fu poștit s'o repeteze. Cei de față ne esprimarăm toți plăcerea, felicitând poporul și pe bravul învățător . . .

După o și atât de frumoșă, ne culcarăm târdiu, dar nu erau încă două după mieđul noptii când ne și scularăm să plecăm cu trăsura la V'erșet, ca cu trenul dela 6 dimineța să putem porni cătră casă.

O călătorie din cele mai bizare. Ceriul era stelos, dar luna nu se aretă. Vedeam și nu pre. Șciamă numai că ne tot urcăm pe del și ne tot coborim la vale. Erau trei ore când sosirăm la Marcoveț, comună română, frumoșă și mare. Din tótă feresta vedeam lumină și 'n fie-care casă femeile lucrau la mesă.

De-aici merserăm la Kudritz, un frumos orășel nemțesc. Și pe când reversau diorile, ne aflam la gara dela V'erșet, de unde peste un pătrar de oră pornirăm la Timișóra.

Urcându-me 'n vagon, incepui a medită asupra celor esperiate în timp d'o s'eptemână. Multe suveniruri frumoșe imi imbogățiau memoria, dar bucuria mea cea mai mare era, că am vedut sate românești frumoșe și popor românesc sirguincios și 'n bună stare materială . . .

Iosif Vulcan.

Concertul dlui D. Popovici în Sibiiu.

— La 17 octombre. —

Sămbetă în 17 l. c. s'era, dl Dem. Popovici, cântăreț al curții din București, a dat un concert strălucit în sala otelului „Imp'eralul roman“ cu binevoitorul concurs al dnei Minerva Brote, dșóra Bertha Riesenberger și al dlui Emil Brem.

Programa concertului a fost următoarea :

1. a) Schumann R. : „Der arme Peter“, baladă,
b) Bendel F. : „Wie berührt mich wundersam“.
2. a) Lassen E. : „Ich sprach zur Taube.“
b) Wickede F. : „Herzensfrühling.“
3. a) Dima G. : „Codrul verde nu mai este.“
b) „Diva bună“.
c) „Ich fühle deinen Odem.“
4. a) Schulhof I. : „Gedenkblatt“.
b) Hummel I. N. : „Capriçe“ (B-dur).
5. a) Humpel W. : „Nor de vijelie.“
b) Meyerbeer I. : Arie din opera „Africana.“
6. Gounod Ch. : Schmuck-Arie din op. „Faust“.
7. a) Stefanescu G. : „Mândruța dela munte“.
b) Liszt F. : „In Liebeslust“.
c) Schubert F. : „Der Neugierige.“

Spațioasa sală era plină de elita publicului sibiian, fără deosebire de naționalitate. În deosebi publicul român iubitor de artă, care cunoșcea pe artistul după renume, era bine reprezentat, cu excepțiunea aceloră pe cari suntem dezași ai vedé absentându-se în mod consecvent dela ori-ce concerte séu petreceri românești.

Precis la 7 $\frac{1}{2}$ ore concertantul, având de braț pe mult adorabila și eleganta dnă Minerva Brote, apărură pe podiu. Densul este încă un bărbat june, de statură mijlocie, talie elegantă, brunet și are o înfățișare simpatică. Și mai simpatică inse este admirabila sa voce, cu care îndată după cântarea primului numer al programei, cuceră auzul publicului, care în tot decursul concertului nu obosi a-l coperi cu aplause frenetice și rețete, ce la punctele cinci și șapte ale programei auzuse a fi entusiaste. Dl. Dem. Popovici a și cântat atât cât celele românești cât și celele germane cu atâta temperament, scârț și asurătate și inteligență artistică, cum rare ori ni se întâmplă să auzim prin provincia această îndepărtată de centrele mari. Onóre lui și artei sale ! Vocea sa de bariton va fi o prețioasă achizițiune a vitorei opere române, a cărei înființare este una din cele mai frumose dorințe a întregii românimi.

Dșóra Bertha Riesenberger, — sopran — pe care publicul sibiian a avut ocaziune a o auzi și cu alte ocaziuni de mai înainte, a fost demnă părtășă a concertantului. Publicul i-a probat și cu această ocaziune prin repetițiile sale aplause, că recunoșce și șcie să aprezieze vocea și arta cu care și-a cântat partea sa.

În dl Emil Brem, școlărar al vestitului profesor de musică dl E. de Heldenberg, publicul a făcut cunoștința unui tânăr pianist zelos și de bună speranță.

Acompaniarea pe piano la toate numerile din bogata programă a acestui concert, o a ținut cu un devotament serbătorec, mult admirata noastră pianistă dnă Minerva Brote, care ca totdeauna așa și de astădată a contribuit foarte mult la strălucitul succes al concertului, prin acompaniarea sa maiestră și de o rară perfecțiune.

Cele trei dragălașe compozițiuni originale din numerul trei al programei, ale dlui George Dima au fost bine primite și călduros aplaudate. **Manfred.**

Bucătarul în podrum.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 497. —

Bucătarul nu fuge de vin. O sticlă cu acest fluid nobil nu-i face nici o supărare. Nu-i mirare, căldura cea mare în care trăește necontentit, i face sete.

Când apoi apucă 'n podrum, își și stîmpără setea. Gustă pe rând din toate vasele și ese vesel.

Ilustrațiunea din nr. presinte înfățișeză un bucătar ajuns în podrum, potolindu-și setea nemărginită. Șeđend p'un butoiu, cu o sticlă 'n mână, cine este atât de fericit ca densul ?!

I. H.

Literatură și arte.

Sciri literare și artistice. *Di Iuliu I. Roșca* a eșit din redacțiunea revistei „Doina“; în locul dsale a intrat ca redactor literar Dl A. Lupul-Antonescul. — *Palchitonoff*, pictor rus, a sosit dizele trecute din Paris la București, însărcinat de curtea imperială rusă cu schițarea localităților atăt din România, cât și din Bulgaria, pe una a trecut și stat împăratul Alesandru II în rebelul din urmă cu Turcia.

Poesii de Matilda Cugler-Poni. Edițiunea a doua. Supt acest titlu a apărut la București, în editura librăriei Socac et. comp., un volum elegant, ce conține poesile cunoscutei privighietore a Parnasului român. Acesta culegere, publicată totă în „Convorbiri literare“ și în „Familia“, respăndește un farmec plăcut în cei ce o citesc, căci sentimentele cântate într'ensa sunt adevărate inspirațiuni, isvorite din inimă. De aceea cartea dnei Matilda Cugler-Poni merită să cuprindă loc în toate saloanele noastre și damele române ș-or face adevărată plăcere decă ș-o vor comandă. Se află de vëndare în librăria numită. Prețul 4 lei.

Romänische Revue, a dlui Dr. Corneliu Diacovici, a apărut și pe luna octombrie, cu cuprins interesant și anune: Un articol de dl Ioan Slavici „Irredentiștii noștri“, alt articol despre ajutorul de stat ce se dă în Ardeal bisericeii gr. or., revistă, cronică, continuarea traducerii novelei dlui Ioan Slavici „Pădureanca“ eșecută de dna Mite Kremnitz, continuarea traducerii din „Pântana Blandușei“ făcută de dl Edgar Herz, literatură română în străinătate și literatură și artă, în care se raporteză lunei germane despre adunarea din Bocșamontană a Societății pentru fond de teatru român. Prețul abonamentului pe $\frac{1}{2}$ an este 4 lei.

Revista dlui Gr. Tocilescu, pentru istorie, arheologie și filologie, a apărut. Fascicula I, a volumului V cuprinde: A. D. Xenopol, Intemeierea țerilor române; Gr. Crețu, Antaiul Praxiu séu apostol românesc tipărit pe la 1570; Gr. G. Tocilescu, Scrierile inedite ale lui Zilot românul; Zilot Românul, Domnia a treia a lui Aecsandru Vodă Șutu ce i se dizea și Drakake; Er. M. Gaster, Legende inedite: Viața sântului Macarie Râmlean; Episcop Melchisedec, O excursiune în Bulgaria (fine); P. Dulfu, Societatea Istorică și Archeologică din districtul Hunedórei; S. Fekete, Date privitoare la Istoria Kneziatelor române; Episcop Melchisedec, Biblioteca dlui Dimitrie Sturdza dela Mielăușeni din județ. Roman (fine); P. Ispirescu, Dicători populare; A. D. Xenopol, Un document asupra lui Bogdan, descălecătorul Moldovei din 1349: Th. T. Burada, Biserica Buna-Vestire din Tergul-Onei a lui Răducan Racoviță; De același despre creștăturile Șalgăilor pe droburile de sare, și Poesii populare din Macedonia; B. Iorgulescu, Geogița Georgilaș; N. Beldicean, Antichitățile dela Cucuteni.

Din publicațiunile Academiei Române au apărut și se află de vëndare la librăria Socac et Comp. în București: 1. Doine și strigături din Ardeal date la ivelă de dr. Ioan Urban Jarnik și Andreiu Bărșean. București 1885. 1 volum de XV și 558 pagine, urmat de un glossar român-francez de XVI și 324 pagine al tuturor cuvintelor cari se află în colecțiune, întocmit de dr. I. U. Jarnik. Prețul 5 lei. — 2. Glossaire des chansons populaires de Transilvanie (collection Bărșean-Jarnik) par Jean-Urban Jarnik. Bucarest 1885. — 1 vol. de XVI și 324 pagine. Prețul 2 lei. — 3. Symbolae ad illustrandum historiam ecclesiae orientalis in terris conuase de Christophani maximam partem nunc primum ex variis tabulariis, Romanis, Austriacis, Hungariis, Transalpinis, Graecis, societatis Jesu aliisque fontibus accessit diligentiis erudite a Nicolao Nilles S. J. Oeniponte 1885. 2. volume de CXX și 1086 pagine. Prețul 16 lei.

Teatru și musică.

Sciri teatrale și musicale. *Dl. Iacob Mureșan*, absolvent al conservatorului din Lipsca, pân' acuma dirigent al corului vocal român din Brașov, cunoscut publicului român și din compozițiile sale, a fost ales profesor de musică vocală și instrumentală la institutele de învățământ din Blaș; dl. Mureșan ș-a propus a se ocupa în special de musica bisericească. — *Dl. col. Bengescu* a citit în săptămâna trecută într'un cerc de amici literari, în salonul dsale din București, tragedia sa „Pigmalion” care se va reprezenta în stagiunea asta pe scena Teatrului Național; cetirea a produs efect în auditorul compus din dnii Maiorescu, Negruzzi, Ventura, Duliu Zamfirescu și alții. — *Dl. C. Notara*, artist al teatrului Național din București, studiază rolul lui Pigmalion din noua piesă a dlui Bengescu. — *Dl. Dimitrie Popovici* a dat un concert și la Brașov în 23 octombrie st. n. cu concursul dșorelor Olga Grigorovitz, Octavia Russu și al dlui Leopold Frank. — *Dl. Micheru*, violonistul din București, a dat în săptămâna trecută doue concerte la Giurgiu, cu concursul pianistei dna Cuciuc.

Teatrul Național din București. Joi 2/15 octombrie a fost a doua represiunțatiune a operetei „Giroflé-Girofla” tradusă în românește de dl. col. Bengescu; dna Dănescu și dnii Iulian și Mateescu au cântat și jucat escelent; corurile au fost bine. Vineri a treia represiunțatiune a operetei „Lucia”; dra Carlotta Leria are niște seri de adevărat triumf; noul tenor dl. Dimitrescu, eșit din conservator din Iași, este un tinăr arătos ce se presintă bine și posedă o voce plină, vibrantă și plăcută; baritonul Cairetti posedă focul sacru al cântului și într'o nuanțare dulce știe să cânte cu mult gust; tenorul liric Rașian are o voce dulce; basistul Teodorescu posedă o voce de bas forțe sonoră. Sâmbetă s'a dat a treia oră „Giroflé-Girofla”. Duminecă aceeaș operetă a patra oră. Luni s'a dat a patra represiunțatiune a operetei „Lucia”. Marți s'a jucat pentru prima-ură „Ruy-Blas” de Victor Hugo, traducțiunea lui Ascanio, cu dna Roman-Manolescu în rolul reginei și cu dl. Manolescu în rolul poetului valet; represiunțatiunea s'a încheiat aprôpe la unul după miezul nopții. Mercuri erăși Giroflé-Girofla. Joi repetițiunea generală a „Feciôrei d'Orleans”. Vineri „Lucia”. Sâmbetă pentru prima-ură „Feciôra d'Orleans” dramă de Schiller. Duminecă aceeaș piesă, lume destulă la ambele represiunțatiuni. Luni a șesă represiunțatiunea a „Luciei” în fața unui parter indesat, logile de rëndul I cam gôle, cele de sus pline. Marți a treia oră „Feciôra d'Orleans”. Mercuri erăși „Lucia”. Joi „Feciôra d'Orleans.”

Gr. Manolescu și scena română. „Voința Națională” din București publică un articol de dl. Dimitrie Boghean despre debutul din urmă al dlui Manolescu în „Hamlet”, în care se dice, că „dl. Manolescu înseamnă de sigur prin încercarea sa o operă de tranziție dela dramele franțuzești ca Maria Tudor, Caterina Howard ori Turnul de Nêl, care trecură neînțelese și negustate preumblându-se patetic pe scena noastră în anii din urmă, la teatrul unui popor cult; inaugurând printr'acesta o eră nouă în viața teatrului român, unde vorba firăscă a unei acțiuni dramatice pline de vietate va înlocui declamațiunea pomposă și rece a unor frase neînțelese învățate de rost. Așă fiind lucrul, nu ne putem opri de a exprima profunda noastră părere de rău, că acest artist nu a aflat între savanții timpului său colaborarea ce merită. Aceștia, studiați în țeri depărtate, umplu capitala, criticând acte ce nu le pot îndreptă când i punem la probă și aretând prin restaurante și cafenele, prin *How do you do* și *thank you quite well* că știu chiar și englezește. O traducere inse măcar în prosă, luată di-

rect din textul englez, nu vor să dea artistului. Astfel acesta este constrins, pentru a mulțumi impulsul firesc din sufletul său, să-și fabrice o traducere de pe un text acomodat unor necesități locale de dd. Montegut și Letourneur cu o împărțire nefirăscă în 6 acte în loc de 5 și în limba francesă, care este prin natura sa de sigur departe de a corespunde ce înțelului lui Shakespeare.”

Teatrul Dacia din București. Trupa Tardiny-Vlădicescu, care jôcă în acest teatru, în săptămâna trecută a jucat piesele: „Partida de concină” proverb într'un act de dl. V. Alecsandri; „Gavo, Minard și comp.” comedie cu cântece în trei acte de Edmund Godinet, tradusă de dna Fany Tardiny; „Cetatea Baia” comedie în 3 acte; „Insuratul prins în cursă” comedie în 2 acte și „Vecinătatea superătore” comedie cu cântece într'un act de dl. V. Alecsandri; Primadona improvisată, Românul de inimă și comedia Lăudărosul.

Imne religiose. A apărut Imnele serviciului divin pentru doue și trei voci de d. G. I. Mugur, maestru diriginte al corului bisericei Cretzulescu, profesor de musică la lyceul „Sf. George” și la gimnasiul „Lazăr” în București. Imnele acestei liturgii se pot cânta în doue voci de copiii claselor începătore. Pentru școlele rurale ar fi și mai mare avantajul, căci s'ar pute cânta și în trei voci, în cazul când învățătorul ar posedă voce de bas. Autorul este cunoscut în lumea musicală prin producțiunile sale, din care unele sânt publicate; ér în literatura didactică prin cunoscuta-i „Metodă” practică pentru studiarea musicei de cătră începători. Prețul unui ex. este un leu. Se găsește la autor, str. Florilor Nr. 10.

Sala Orfeu în București. Duminecă s'era trupa de comedii sub direcțiunea dlui Ionescu a început represiunțatiunile sale cu cel mai mare succes pentru toți artiștii. Ceea ce atrage mai ales publicul sânt canțonetele dize de d. Ionescu, precum și jocurile miraculoșe și bine esutate ale celebrului prestidigitator persian Hussein Han,

Societatea „Amicii Artelor” din Iași ș-a inaugurat Duminecă la 8 ore s'era, în casa Ghica, seratele stagiunii sale pe 1885-1886. Societatea „Amicii Artelor” are o viață de 2 ani și numeră deja 200 de membrii. Sala pentru acestă primă serată eră plină. După o scurtă dare de sêmă, despre mersul societății, făcută de d. Al. G. Șuțu președinte, a început concertul: d. Cantacuzin, bariton cu frumoșă-i voce, d. Veiss, profesor de violențel la conservator și surorile Hesshaimer au provocat aplausele publicului. Pe urmă dice „Lupta” din care luăm aceste amennnte, dl. Al. Millo a recitat o bucată literară francesă. „Lupta” exprimă o dorință forțe legitimă și pe care, credem, că Amicii Artelor se vor grăbi a o implini: pe lângă romanțele italiene și frances, pe lângă bucățile de poesie străină, de ce nu s'ar cânta și dice bucăți de poesie și romanțe românești?

C e e n o u ?

Sciri personale. *Dl. V. Alecsandri* a părăsit Sinaia și după câteva zile de ședere în București și la moșia sa Mircești se va întôrce la postul său la Paris. — *Dl. Teodor Pap* proprietar mare de Checheș și consôrta sa dna Ofelia au trimis zilele trecute 500 fl. bisericei române din Giula-română. — *Dl. Dr. Aurel Babeș* a fost însărcinat să înlocuască pe dl. Minovici în postul de subdirector al laboratorului central de chimie din București. — *Dl. I. Bian*, profesor de limba română la liceul St. Sava din București și bibliotecar al Academiei Române, va fi numit în funcțiunea de director la acel liceu. — *Dl. George Gradovici*, concipist la dl. avocat Gavril Man în Deș, la 20 octombrie a făcut censura de avocat la Tabla din Têrgul-Murêșului, —

Di Brialmont, generar belgian, după a cărui planuri se fac fortificațiunile Bucureștilor, a sosit la București și dimpreună cu ministrul de resbel a plecat pentru a inspecta fortificațiunile. — *Di Dr. Ioan Cuparescu* a fost numit medic intern în spitalul c. r. din Viena.

Numiri în Bucovina. Au fost numiți judecători districtuali foștii adjuncți dnii: Teoctist Tomasciuc în Rădăuți, Ioan cav. de Grigorcea în Câmpulung și Ioan Cosovici în Dorna. *Di Epifanie* din România, suplent la gimnasiul din Cernăuți, a fost numit profesor ordinar tot la acel gimnasiu.

Hymen. *Di Ioan Curescu*, căpitan c. r. în regimentul 63 de infanterie, la 28 octombrie s-a serbat cununia cu dra Mina Cinbălia în Bistrița. — *Di Stefan Abrudan*, subjude r. în Buziaș, s'a logodit cu dra Silvia Boșan, fiica părintelui protopop al Aradului, Moise Boșan. — *Di Zacharie Moga*, inginer din România, la 19 oct. s'a serbat cununia cu dr'a Adela Marienescu în Lipova. — *Di Nicolae Gliga*, cleric absolut s'a încredințat de soție pe dra Aurelia Popescu, fiica dlui notar cercual din Ripa-de-sus în Ardeal.

Avansări militare. Cu ocaziunea avansamentului din Novembre a. c. s'au înaintat: br. Leonida Popp, adjutant-general și președinte al cancelariei militare a Maiestății Sale, — la locotenent-mareșal-campestru; Mihail cav. de Trapșa, comandant al brigăzii 11 de artilerie, — maior-general; Anton Stoian locotenent-colonel. La rangul de căpitan cl. II, locotenenții: Georgiu Popovici, la reg. inf. nr. 77; Teodor Stanislav la reg. inf. nr. 37 și Mateia Bărsan la reg. inf. nr. 52.

Asociațiunea transilvană. *Despărțământul Sibiiu* va ține adunarea sa generală le 1 nov. st. n. în comuna Tălmăcel; director al despărțământului e dl dr. Harion Pușcariu, actuarul dl Matei Voilean. — *Despărțământul Brașov* a ținut la Codlea o adunare frumoasă, cu care ocaziune părintele Baiulescu a citit disertațiunea „Necesitatea introducerii meseriilor între sătenii noștri; eră parintale Iosif Comanescu ceti „O scurtă privire asupra trecutului și presintelui comunei Codlea“. Biroul s'a compus astfel: președinte protopopul Petric, secretar profesorul A. Bărsean, cassar dl dr. P. Cioran, controlor parocul B. Baiulescu, membrii dnii Onaciu, N. Petra-Petrescu și A. Verzea.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu. (preșidentă dna Maria Cosma, secretară dna Anastasia Toma,) va ține adunarea sa generală în 1 nv. st. n. *Ordinea zilei:* I. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală. II. Staverirea bugetului pe anul venitoriu. III. Alegerea unui membru în comitet. IV. propuneri eventuale.

Academia Română. În ședința publică din urmă a Academiei Române, dl V. A. Urechia a citit un interesant capitol dir „Istoria Literaturii Române“ privitor la inriurirea civilizațiunii grece asupra literaturii române. În urmă președintele a comunicat Academiei că d. D. A. Sturdza a dăruit bibliotecii Academiei un număr de documente foarte prețioase pentru istoria țărilor noastre. Aceste documente, a adaos dl Urechia care le-a consultat, respândesc o lumină foarte vie asupra istoriei culturale române de la începutul secolului XVIII. După o pauză de câteva minute, d. V. A. Urechia a început citirea comediei sale „Martial“ actul III. Aadaugăm, că zilele trecute Academia a primit 10,000 lei dela dl C. C. Stoicescu, deputat, executorul testamentar al socru-lui seu S. San Marin.

Societatea de lectură „Andrieu Șaguna“ a teo-

logilor din Sibiiu în ședința sa din 2 octombrie st. v. s'a constituit pentru a doua oră, alegându-și de funcționari pe următorii domni: președinte al societății s'a aclamat dl profesor sem. Dimitrie Comșa; vice-președinte: Nicelae Clonța, cl. c. III-le; notar al corespondențelor: Iosif Gomboș, cl. c. III; notar al ședințelor: George Pop, cl. c. II; redactor al foii societății: Sergiu Medean, cl. c. III; controlor: Iosif Moldovan, cl. c. III; cassar: Valeriu Milea, cl. c. I; bibliotecar: Aurel Trif, cl. c. II; vice-bibliotecar: George Daniil, ped. c. I. Membrii în comitet s'au ales: Vas. Duma, cl. c. III, Ioanichiu Olariu, cl. c. III, Emilian Popescu, cl. c. II, Iosif Baga, cl. c. II, Ioan Broju, cl. c. I, Ioan Prișcu, cl. c. I, Iosif Făgărășan, ped. c. III, Emiliu Ciceiu, ped. c. II.

Industria națională română în Transilvania. „Gazeta Transilvaniei“ ne spune că principesa Stefania, soția arhiducelui moștenitor, a găsit atât de frumoase ulciorele, și strachinele, și cănașuiele române, în cât a însărcinat pe inspectorul industrial Ludwig Binder a-i face o colecțiune completă din aceste produse ale industriei române sășesci.

Un proces pentru o sărutare. În Gotha, Germania, judecătorul va ave să decidă, dacă este o insultă pentru un bărbat când o fată îl sărută fără voia lui. Un rentier de acolo, pe când jucă *scat* (în cărți) a pățit grozava rușine, că o chelnăriță șugubetă l'a sărutat pe obraz. De și toți au privit acesta drept o glumă inofensivă, rentierul a dat în judecată pe aceea fată poftitoare de sărutări și anume mai mult din cauză că nevasta rentierului aușind de sărutarea fatală i-a făcut acasă o scenă dintre cele mai animate.

Necrologe. *Iudita Măcelariu n. Tobias*, consorta dlui Ilie Măcelariu, consiliar guv. în pensiuine, una dintre cele mai distinse dame române din Ardeal, a încetat din viață prin mörte grabnică la Sibiiu, în etate de 46 ani. — *George Bercean*, protopop on. gr. cat. în Cuger, a murit la 18 oct. în etate de 64 ani. — *George Dogariu*, paroc în Herman, protopresbiteratul II al Brașovului, a repausat; a fost un preot zelos, a înființat în comuna sa o școlă mare cu trei învățători și a câștigat pentru biserică dela comuna politică o sută de holde de pământ.

Sciri scurte. *La Oravița* a fost în săptămâna trecută un foc grozav, care a nimicit vro 30 de case, între altele și casa parochială gr. or. — *Asociațiunea națională din Arad* face prin directorul primar Ioan Beleş și prin notarul Romul Ciorogar un apel către publicul românesc d'a se înscrie ca membrii.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele săntilor și sër-bătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Dumineca 23 după Rusale. Luc. VIII. 26—39 inv. 10.					
Duminecă	20	1	Muc. Artemiu	6 46	4 37
Luni	21	2	Cuv. Harion cel m.	6 48	4 35
Martți	22	3	Păr. Averke	6 50	4 33
Mercuri	23	4	Ap. Iacob fr. Dlui	6 51	4 31
Joi	24	5	Marele Mrt Areta	6 52	4 30
Vineri	25	6	Sf. Markian	6 53	4 28
Sămbetă	26	7	(†) Mart. Dimitrie	6 45	4 27

Abonații a căror abonamente au expirat cu nr. 25 sunt rugați a le rennoi de timpuriu.

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare.